



**NOTODDEN KOMMUNE**  
Politisk sekretariat

Norges vassdrags- og energidirektorat  
Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

*Vår saksreferanse:*

Arkivsak: 07/1924

Lopenr. 3145/11

*Vår arkivreferanse:*

S10 & 13

*Deres referanse:*

*Vår dato:*

15.04.2011

## MELDING OM POLITISK VEDTAK

### HØRING - UTBYGGING AV SAULAND / HANFOSS KRAFTVERK

Saken er behandlet i **Notodden kommunestyret** i møte den 14.04.2011 som **sak nr. 21/11**.

#### Kommunestyrets vedtak / høringsuttalelse:

1. Ut fra rollen som eier av Notodden Energi AS og deres fallrettigheter i Omnesfossen vil Notodden kommune anbefale at alternativet Sauland kraftverk velges.
2. Ut fra rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser vil Notodden kommune uttale følgende:

A: Sauland kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Sauland 1 kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Badeplassen etableres ved Bystranda i Notodden i form av en molo som vannet skvulper over, og der vannet varmes opp ved tilknytning til fjernvarmeanlegget i kommunen.

Investeringen på kr 5 mill og årlig drift på kr 0,5 mill (+ indeksregulering) bekostes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene, hvor også konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen og magasinene i fjellet trekkes inn.

NVE bør i sin videre behandling vurdere i en større sammenheng, og sammenholdt med Hjartdal kommunes interesser, om det også vil være riktig å kreve at minstevannføringen i Sauland 2 heves betydelig om sommeren.

|                               |                                       |                           |           |                  |               |
|-------------------------------|---------------------------------------|---------------------------|-----------|------------------|---------------|
| <b>Saksbeh. direktelinje:</b> | <b>35015039</b>                       | <b>Sentralbord:</b>       | 3501 5000 | <b>Org.nr.:</b>  | 938 583 986   |
| <b>Hovedfax:</b>              | <b>3501 5001</b>                      | <b>Saksbeh. telefaks:</b> | 35015004  | <b>Bankgiro:</b> | 5161.05.01803 |
| <b>Postadr.:</b>              | <b>Pb. 193, 3672 Notodden</b>         |                           |           |                  |               |
| <b>E-post:</b>                | <b>postmottak@notodden.kommune.no</b> |                           |           |                  |               |

B: Hanfoss kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Hanfoss kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Badeplassen etableres ved Bystranda i Notodden i form av en molo som vannet skvulper over, og der vannet varmes opp ved tilknytning til fjernvarmeanlegget i kommunen.

Investeringen på kr 5 mill og årlig drift på kr 0,5 mill (+ indeksregulering) bekostes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene.

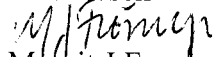
C: Hanfoss (bare fossen) kan gjennomføres uten at Notodden kommune har merknader til dette.

3. Utbygger pålegges å sette ut 200 stk stedegen ørret på 1 kg. eller mer pr. år i 10 år etter at kraftanlegget er igangsatt.

All utsatt fisk merkes.

Fisken settes ut fra Omnesfossen til utløp av Heddøla.

Med hilsen



Margit J Frøntyr

formannskapssekretær

Vedlegg:

- Samlet saksframstilling

**NOTODDEN KOMMUNE****SAMLET SAKSFRAMSTILLING**

| <b>Saksnr.</b> | <b>Utvalg</b>  | <b>Møtedato</b> |
|----------------|----------------|-----------------|
| (3/08          | Teknisk utvalg | 27.02.2008)     |
| 16/11          | Teknisk utvalg | 06.04.2011      |
| 14/11          | Formannskapet  | 07.04.2011      |
| 21/11          | Kommunestyret  | 14.04.2011      |

---

|                |                |                    |
|----------------|----------------|--------------------|
| Saksbehandler: | Harald Sandvik | Arkivkode: S10 &13 |
| Arkivsaksnr:   | 07/1924        |                    |

## **HØRING – UTBYGGING AV SAULAND / HANFOSS KRAFTVERK**

### **Kommunestyrets vedtak / høringsuttalelse:**

1. Ut fra rollen som eier av Notodden Energi AS og deres fallrettigheter i Omnesfossen vil Notodden kommune anbefale at alternativet Sauland kraftverk velges.
2. Ut fra rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser vil Notodden kommune uttale følgende:

A: Sauland kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Sauland 1 kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier. Badeplassen etableres ved Bystranda i Notodden i form av en molo som vannet skvulper over, og der vannet varmes opp ved tilknytning til fjernvarmeanlegget i kommunen.

Investeringen på kr 5 mill og årlig drift på kr 0,5 mill (+ indeksregulering) bekostes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene, hvor også konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen og magasinene i fjellet trekkes inn.

NVE bør i sin videre behandling vurdere i en større sammenheng, og sammenholdt med Hjartdal kommunes interesser, om det også vil være riktig å kreve at minstevannføringen i Sauland 2 heves betydelig om sommeren.

B: Hanfoss kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Hanfoss kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier. Badeplassen etableres ved Bystranda i Notodden i form av en molo som vannet skvulper over, og der vannet varmes opp ved tilknytning til fjernvarmeanlegget i kommunen.

Investeringen på kr 5 mill og årlig drift på kr 0,5 mill (+ indeksregulering) bekostes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene.

C: Hanfoss (bare fossen) kan gjennomføres uten at Notodden kommune har merknader til dette.

3. Utbygger pålegges å sette ut 200 stk stedegen ørret på 1 kg. eller mer pr. år i 10 år etter at kraftanlegget er igangsatt.

All utsatt fisk merkes.

Fisken settes ut fra Omnesfossen til utløp av Heddøla.

## **Innstillinger / behandlinger:**

### **Rådmannens innstilling til teknisk utvalg 06.04.2011 og formannskapet 07.04.2011:**

1. Ut fra rollen som eier av Notodden Energi AS og deres fallrettigheter i Omnesfossen vil Notodden kommune anbefale at alternativet Sauland kraftverk velges.
2. Ut fra rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser vil Notodden kommune uttale følgende:

A: Sauland kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Sauland 1 kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene, hvor også konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen og magasinene i fjellet trekkes inn.

NVE bør i sin videre behandling vurdere i en større sammenheng, og sammenholdt med Hjartdal kommunes interesser, om det også vil være riktig å kreve at minstevannføringen i Sauland 2 heves betydelig om sommeren.

B: Hanfoss kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Hanfoss kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene.

C: Hanfoss (bare fossen) kan gjennomføres uten at Notodden kommune har merknader til dette.

Notodden kommune, den 29.03.2011

Magnus Mathisen  
rådmann

Kjersti Versto Roheim  
seksjonsleder

-----

## **Teknisk utvalg i møte 06.04.2011 sak 16/11:**

### **Behandling:**

Marit Holm (Sol) foreslo:

Nytt pkt. 1: Notodden kommune vil anbefale at Hanefoss kraftverk velges ut fra miljø- og samfunnsmessige perspektiv.

### **Votering:**

Rådmannens innstilling ble vedtatt med 4 mot 2 stemmer som ble avgitt for rådmannens innstilling med Marit Holms forslag til nytt pkt. 1.

### **Teknisk utvalgs innstilling til kommunestyret:**

1. Ut fra rollen som eier av Notodden Energi AS og deres fallrettigheter i Omnesfossen vil Notodden kommune anbefale at alternativet Sauland kraftverk velges.
2. Ut fra rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser vil Notodden kommune uttale følgende:

A: Sauland kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Sauland 1 kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene, hvor også konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen og magasinene i fjellet trekkes inn.

NVE bør i sin videre behandling vurdere i en større sammenheng, og sammenholdt med Hjartdal kommunes interesser, om det også vil være riktig å kreve at minstevannføringen i Sauland 2 heves betydelig om sommeren.

B: Hanfoss kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Hanfoss kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene.

C: Hanfoss (bare fossen) kan gjennomføres uten at Notodden kommune har merknader til dette.

-----

## **Formannskapet i møte 07.04.2011 sak 14/11:**

### **Behandling:**

Morten Halvorsen (SOL) foreslo:

Endret pkt 1 i innstillingen:

Notodden kommune vil anbefale alt 2B ut fra et miljø- og samfunnsmessig perspektiv.

Ole Henning Skogen (AP) foreslo:

Utbygger pålegges å sette ut 200 stk stedegeen ørret på 1 kg. eller mer pr. år i 10 år etter at kraftanlegget er igangsatt.

All utsatt fisk merkes.

Fisken settes ut fra Omnesfossen til utløp av Heddøla.

### **Votering:**

Rådmannens innstilling pkt 1 ble vedtatt med 7 mot 4 stemmer som ble avgitt for Morten Halvorsens forslag.

Rådmannens innstilling pkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Ole Henning Skogens forslag ble enstemmig vedtatt

### **Formannskapets innstilling til kommunestyret:**

1. Ut fra rollen som eier av Notodden Energi AS og deres fallrettigheter i Omnesfossen vil Notodden kommune anbefale at alternativet Sauland kraftverk velges.
2. Ut fra rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser vil Notodden kommune uttale følgende:

A: Sauland kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Sauland 1 kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene, hvor også konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen og magasinene i fjellet trekkes inn.

NVE bør i sin videre behandling vurdere i en større sammenheng, og sammenholdt med Hjartdal kommunes interesser, om det også vil være riktig å kreve at minstevannføringen i Sauland 2 heves betydelig om sommeren.

B: Hanfoss kraftverk bør ikke gjennomføres uten at ett av de følgende avbøtende tiltak blir gjennomført:

Tiltak A. Hanfoss kraftstasjon stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/ kostnadsvurdering av disse alternativene.

C: Hanfoss (bare fossen) kan gjennomføres uten at Notodden kommune har merknader til dette.

3. Utbygger pålegges å sette ut 200 stk stedege ørret på 1 kg. eller mer pr. år i 10 år etter at kraftanlegget er igangsatt.

All utsatt fisk merkes.

Fisken settes ut fra Omnesfossen til utløp av Heddøla.

-----

### **Kommunestyret i møte 14.04.2011 sak 21/11:**

#### **Behandling:**

Anne Haugen Wagn (SOL) foreslo:

På bakgrunn av natur- og miljøhensyn og den framtidige reiselivsnæringa i vår region, vurderer Notodden kommunestyre de omsøkte kraftutbyggingene i Hjarthdal kommunes som uheldige. Notodden kommunestyre vil anbefale NVE å si nei til de to konsesjonssøkerne.

Ole Henning Skogen (AP) foreslo:

Tillegg til tiltak B:

Badeplassen etableres ved Bystranda i Notodden i form av en molo som vannet skvulper over, og der vannet varmes opp ved tilknytning til fjernvarmeanlegget i kommunen.

Investeringen på kr 5 mill og årlig drift på kr 0,5 mill (+ indeksregulering) bekostes av kraftverkseier.

Erling Framgard (AP) foreslo:

Nytt tiltak C:

Minstevannføring i Omnesfossen i sommerhalvåret settes til 5 m3/sek.

**Votering:**

Formannskapet/teknisk utalgs innstilling pkt 1 ble vedtatt med 23 mot 16 stemmer som ble avgitt for Anne Haugen Wagns forslag.

- Pkt. 2 A:     *Tiltak A* ble vedtatt med 37 mot 2 stemmer  
                  (som formannskapet/teknisk utvalgs innstilling)  
                  *Tiltak B* ble enstemmig vedtatt (som formannskapet/teknisk utvalgs innstilling)  
                  Ole Henning Skogens forslag til tillegg til tiltak B ble vedtatt  
                  med 36 mot 3 stemmer.  
                  Erling Framgards forslag (nytt tiltak C) falt med 25 mot 14 stemmer.
- Pkt. 2 B:     *Tiltak A* ble enstemmig vedtatt (som formannskapet/teknisk utvalgs innstilling)  
                  *Tiltak B* ble enstemmig vedtatt (som formannskapet/teknisk utvalgs innstilling)  
                  Ole Henning Skogens forslag til tillegg til tiltak B ble vedtatt  
                  med 36 mot 3 stemmer.
- Pkt. 2 C:     Formannskapet/teknisk utvalgs innstilling ble enstemmig vedtatt.
- Pkt. 3:       Formannskapet/teknisk utvalgs innstilling ble enstemmig vedtatt.

## **Saksframstilling:**

### **Utlagt i saken:**

1. TU-sak 3/08 "Høring – forslag til planprogram for Sauland kraftverk Hjørtal kommune".
2. Brev fra NVE til Skagerak kraft AS om fastsetting av planprogram, datert 01.07.2008.
3. Brev fra NVE, datert 23.12.2010: "Høring av søknadar vedrørende Sauland kraftverk med nettanlegg i Hjørtal og Notodden kommunar i Telemark" med følgende vedlegg:
  - 3a Sauland kraftverk – konsesjonssøknad, oktober 2009.
  - 3b Sauland kraftverk – konsesjonssøknad – tegningsvedlegg, oktober 2009.
  - 3c Sauland kraftverk – konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø, november 2008.
  - 3d Sauland kraftverk – eventuelle klimaendringer, november 2008.
  - 3e Sauland kraftverk – hydrologi, september 2009.
  - 3f Sauland kraftverk – virkninger på flora, vegetasjon og naturtyper, desember 2008.
  - 3g Sauland kraftverk – konsekvenser for landskap, november 2008.
  - 3h Sauland kraftverk – erosjon og sedimenttransport, januar 2009.
  - 3i Sauland kraftverk – konsekvenser for vilt, november 2008.
  - 3j Sauland kraftverk – hydrologi, vannkvalitet og forurensing, november 2008.
  - 3k Sauland kraftverk – virkninger på vanntemperatur og isforhold, oktober 2008.
  - 3l Sauland kraftverk – konsekvensutredning om grunnvarme, januar 2009.
  - 3m Sauland kraftverk – samfunnsmessige konsekvenser, oktober 2009.
  - 3n Sauland kraftverk – konsekvenser for friluftsliv og reiseliv, oktober 2008.
  - 3o Sauland kraftverk – konsekvenser for fisk og bunndyr, oktober 2008.
  - 3p Sauland kraftverk – fall- og grunneierliste, oktober 2009.
  - 3q Sauland kraftverk – orientering om søknaden – informasjonshefte (udatert).
4. Brev fra NVE, datert 23.12.2010: "Høring av søknadar vedrørende Hanfoss kraftverk i Hjørtal og Notodden kommunar, Telemark" med følgende vedlegg:
  - 4a Hanfoss kraftverk – konsesjonssøknad, desember 2010.
  - 4b Hanfoss kraftverk – informasjonshefte, desember 2010.
5. Brev fra Notodden Energi, datert 28.02.2010.

### **Vedlegg:**

1. Dok.5 - Brev fra Notodden Energi, datert 28.02.2010
2. Oversiktskart over Sauland Kraftverk, Hanfoss kraftverk og Hanfoss (bare fossen).

## **1. Sammendrag:**

Notodden kommune er av NVE bedt om å avgi en uttalelse til to konkurrerende kraftverksutbygginger som anleggsmessig ligger i Hjarthdal kommune, men som også har visse konsekvenser inn i Notodden kommune. De to kraftverksalternativene er kalt Sauland kraftverk og Hanfoss kraftverk.

Rådmannen har gått igjennom det omfattende materialet ut fra rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser og anbefaler visse avbøtende tiltak for Sauland og Hanfoss kraftverk dersom noen av disse skulle komme til utførelse. Hanfoss (bare fossen) er også vurdert i denne sammenheng, da dette synes å være det mest interessante av de mange ikke omsøkte alternativene som ligger i saken.

Ut fra rollen som eier av Notodden Energi AS (NE) har rådmannen funnet det riktig å anbefale at alternativet Sauland kraftverk kommer til utførelse.

## **2. Bakgrunn for saken:**

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt to parallelle konsesjonssøknader angående kraftutbygging ut på offentlig høring med høringsfrist 15.04.2011.

De to alternativene er kalt Sauland kraftverk (dok. 3) og Hanfoss kraftverk (dok.4).

NVE ber om at det blir vurdert hvilke av de to konkurrerende prosjektene som eventuelt bør realiseres.

Høringen gir åpning for alle til å komme med uttalelse direkte til NVE. Søknadspapirene har hos oss vært lagt ut på kommunens servicetorg i høringsperioden.

Søknadene har en svært omfattende mengde dokumenter. Rådmannen har ikke sett det som formålstjenelig å trykke opp disse eller deler av disse til teknisk utvalg i saken her, men vil på samme måte som NVE gjør (dok.3 og dok.4) vise til at alle dokumentene ligger tilgjengelige på NVE sine hjemmesider: [www.nve.no/Vannkraft](http://www.nve.no/Vannkraft)

## **3. Saksopplysninger om kommunens behandling:**

### 3.1 Avgrensning av uttalelsen

Det er lagt fram meget omfattende saksopplysninger (se vedleggsliste). I denne saken har rådmannen valgt kun å kommentere de sidene ved de to søknadene som synes å ha direkte virkning for Notodden kommune, de forhold som har vært påpekt i tidligere behandling i Notodden kommune (se nedenfor), og forhold som i konsekvensutredningene sies å ha regionale konsekvenser.

Gjennomgående vil de fleste og viktigste konsekvensene kun angå Hjarthdal kommune, og disse finner rådmannen det riktig å overlate til Hjarthdal kommune selv å kommentere.

De påståtte nasjonale virkningene av utbyggingene finner rådmannen det riktig å overlate til statlige organer å kommentere.

### 3.2 Tidligere behandling i Notodden kommune.

Planprogram for Sauland kraftverk var på høring i januar / februar 2008. Teknisk utvalg ga den gangen følgende uttalelse (dok.1):

1. Det bør utredes alternativer med betydelig høyere minstevannføring, eller andre styringsregimer som ligger nærmere en naturlig vannføring enn hva som er foreslått. Sommer- og vintersesong i forhold til minstevannføring må spesifiseres nærmere.
2. Under punktet om vanntemperatur vil vi be om at det også legges vekt på konsekvensene for vanntemperaturen om sommeren i Heddøla. Herunder også konsekvenser for badelivet i Heddøla.
3. Det bør gjøres en grundig vurdering av behovet for en større omlegging av kraftlinjenettet i området. Dersom slik omlegging synes nødvendig, bør dette ses på som en del av prosjektet og konsekvenser av denne omleggingen må tas med på lik linje med konsekvenser av selve vannkraftanlegget.
4. Konsekvenser for reiseliv i en større regional sammenheng, for Telemarks profilering utad og for E-134 som turistveg bør utredes i tillegg til de mer lokale forholdene som er foreslått.

### 3.3 Notodden kommunes roller.

Notodden kommune har to roller i denne saken.

- Kommunen er med på utbyggingssiden gjennom Notodden Energi AS (NE), både som eier av visse fallrettigheter og arealer ved Omnesfossen og som deltaker i det ene prosjektet (Sauland kraftverk).
- Kommunen skal ivareta allmenne samfunnsinteresser i forhold til prosjektet.

## **4. Rollen som eier av Notodden Energi AS (NE).**

Som eier av NE har Notodden direkte økonomiske interesser i at Sauland kraftverk blir gjennomført. I denne forbindelse finner rådmannen det riktig å vise til brevet fra Notodden energi (dok 5) som er vedlagt saken hvor saken sett fra eiersiden er godt belyst og hvor NE "... anmoder eieren sin om å støtte opp under de planer som nå ligger ute til høring og avgi en høringsuttalelse som er udelt positiv."

Konklusjonen i dette brevet er altså at NE ber kommunen gå for alternativet med Sauland kraftverk.

*Rådmannens kommentar:*

*Rådmannen ser at kommunen ut fra rollen som eier av Notodden Energi av økonomiske grunner bør anbefale at alternativet Sauland Kraftverk blir valgt.*

## 5. Rollen som ivaretaker av allmenne samfunnsinteresser.

Notodden kommune berøres hva angår allmenne samfunnsmessige konsekvenser primært gjennom følgende forhold:

Heddøla innenfor Notodden kommunes grenser blir påvirket av utbyggingen primært gjennom endret vanntemperatur.

Skogsåa er grenseelv mellom Hjartdal og Notodden på en strekning av ca 3 km. Denne blir påvirket av utbyggingen primært gjennom lavere vannføring.

Notodden blir påvirket av utbyggingens regionale konsekvenser primært gjennom oppdrag i anleggstiden og påvirkning av turisme og regionens ansikt utad ved lavere vannføring, og da spesielt i Omnesfossen.

### 5.1 Saksopplysninger om de to kraftverksalternativene.

Det fører for langt å gi en utfyllende beskrivelse av de to alternativene her.

For de som er interessert i dette må det vises til beskrivelsene i de to konsesjonssøknadene (dok. 3 og dok. 4). Visse hovedpunkter med hovedvekt på forskjellene mellom alternativene bør likevel nevnes her:

### 5.2 Sauland kraftverk (dok.3).

Konsesjonssøkere er Skagerak Kraft AS, Notodden Energi AS og Tinfos AS.

Planen omfatter utbygging av to separate fall med felles kraftstasjon og avløpstunnell.

Kraftstasjonen er todelt: Den ene delen (Sauland 1) benytter vannet fra Hjartsjø og den andre delen (Sauland 2) benytter vannet fra Sønderlandsvann (Tuddal).

Sauland 1 utnytter det ca 111,5m høye fallet i Hjartdøla fra Hjartsjø til nedstrøms Omnesfossen, mens Sauland 2 utnytter det ca 351m høye fallet mellom Sønderlandsvann (i Tuddal) til nedstrøms Omnesfossen, inkludert visse sidebekker.

Det planlagte kraftverket vil totalt gi en midlere årsproduksjon på ca 218 GWh.

Ut fra den framlagte dokumentasjonen synes vannføringen å bli som følger:

#### *Sauland 1*

Kraftstasjonen har en slukeevne på 28 m<sup>3</sup>/s.

Middelvannføring nedstrøms Hjartsjø vil bli redusert fra 13,6 til 0,9m<sup>3</sup>/s.

Minstevannføringen her er satt til 1m<sup>3</sup>/s om sommeren og 0,5 m<sup>3</sup>/s om vinteren.

Kraftverket vil ha slukeevne til å ta 93% av vannet, mens det som slippes forbi utenom minstevannføringen (flomtapet) kun er 2% (dok 3e side 48)

#### *Sauland 2:*

Kraftstasjonen har en slukeevne på 17 m<sup>3</sup>/s.

Middelvannføring nedstrøms Sønderlandsvann (Tuddal) vil bli redusert fra 4,1 til 1,2m<sup>3</sup>/s.

Minstevannføringen her er satt til 0,36m<sup>3</sup> om sommeren og 0,1m<sup>3</sup>/s om vinteren.

Kraftverket vil ha slukeevne til å ta 80% av vannet, mens det som slippes forbi utenom minstevannføringen (flomtapet) kun er 17% (dok 3e side 48)

*Samlet ved Omnesfossen:*

Middelvannføringen i Omnesfossen blir redusert fra 23 m<sup>3</sup>/s til 5,6 m<sup>3</sup>/s.

Minstevannføringen her er satt til 2,5 m<sup>3</sup>/s om sommeren og 1 m<sup>3</sup>/s om vinteren.

Et normalår (1970) synes å gi under 2,5 m<sup>3</sup>/s her i omlag 60 % av året og en vannføring tilsvarende nåværende middelvannføring eller høyere kun ca 4% av året.(dok 3a side 81).

5.3 Hanfoss kraftverk. (dok.4).

Konsesjonssøkere er Sauland Bygdekraft SA.

Hanfoss kraftverk utnytter det ca 75m høye faller i Hjartdøla fra Hjartsjå til Sauland sentrum, oppstrøms samløpet med Skogsåa.

Hjartdøla gjennom Sauland sentrum, Omnesfossen og Skogsåa i Tuddalsdalen er ikke utnyttet i dette prosjektet.

Det planlagte kraftverket vil gi en midlere produksjon på ca 70 GWh. Kraftstasjonen har en slukeevne på 31,7 m<sup>3</sup>/s.

Vannføring ut av Hjartsjå forventes her å få de samme endringer som ved Sauland kraftverk (se pkt.5.2 ovenfor), mens Skogsåa og Omnesfossen vil beholde nåværende vannføring.

5.4 Andre utbyggingsalternativer.

I konsesjonssøknaden for Sauland kraftverk er det beskrevet i alt 9 alternative utbygginger hvorav det ene er "Hanfoss kraftverk" jfr. pkt 4.2 ovenfor. Det søkes nå ikke konsesjon for noen av disse alternativene.

De tilsynelatende mest interessante av de andre alternativene er seperatutbygginger av Omnesfossen og Hanfoss med korte tunneler forbi disse fossene. Disse alternativene gir den laveste kostnaden pr. GWh. Satt opp mot de to omsøkte kraftverkene er kostnadene beregnet som følger (dok 3a side 48):

|                           |                 |                              |
|---------------------------|-----------------|------------------------------|
| Sauland kraftverk:        | kr. 4,50 pr KWh | (Årsproduksjon: 218 GWh)     |
| Hanfoss kraftverk:        | kr. 5,98 pr KWh | (Årsproduksjon: ca 70 GWh)   |
| Omnesfossen (kun fossen): | kr. 3,24 pr KWh | (Årsproduksjon: ca 33,6 GWh) |
| Hanfoss (kun fossen):     | kr. 3,47 pr KWh | (Årsproduksjon: ca 22,5 GWh) |

Omnesfossen (kun fossen) er imidlertid plassert i en kategori i "Samlet plan" (en statlig overordnet plan for vassdrag) som tilsier at det ikke kan søkes om konsesjon for dette prosjektet nå. Rådmannen finner det derfor riktig å ikke vurdere dette prosjektet nå, annet enn å peke på at dette muligens vil kunne bli et framtidig prosjekt dersom ett av Hanfoss – alternativene velges.

Ut fra kostnadsfaktoren finner rådmannen "Hanfoss (kun fossen)" som et så realistisk alternativ at det vil være riktig å vurdere dette alternativet opp mot de to omsøkte alternativene.

### 5.5 Underalternativer med høyere minstevannføring

Teknisk utvalg ba i sin uttalelse til planprogrammet (pkt. 3.2 ovenfor) om at det "... bør utredes alternativer med betydelig høyere minstevannføring, eller andre styringsregimer som ligger nærmere en naturlig vannføring enn hva som er foreslått."

På tross av at utbyggerne hevder at "... temaene Notodden kommune tar opp er sentrale og vil bli belyst i det forestående utredningsarbeidet" og videre skulle bli dekket opp i rapportene om hydrologi, friluftsliv og avbøtende tiltak (dok 2 – side 10) har dette i svært liten grad blitt fulgt opp i disse utredningene. Rådmannen har dermed lite direkte støtte i utredningene på hva høyere minstevannføring ville kunne gitt av eventuelle neddempede konsekvenser, og må dermed i stor grad basere vurderinger omkring eventuell høyere minstevannføring på egne antagelser.

## **6. Saksopplysninger /vurderinger av enkelttema (allment samfunnsperspektiv):**

Her gjøres en kortfattet gjennomgang av konsekvensene innen de saksfeltene som synes å være av særlig interesse for Notodden kommune (jfr pkt 5 ovenfor).

### 6.1 Skogsåa

Skogsåa på den strekningen hvor den ligger som grenseelv til Notodden har allerede i dag betydelig redusert vannføring i forhold til hva den opprinnelig har hatt. Elva ligger i et skogsområde i bunnen av dalen. Det går en skogsbilveg langs elva på Notodden- sida, og det er to broer over elva til Hjartdal- sida på denne strekningen. Mellom broene er denne skogsbilvegen er del av en lengre turveg med start og slutt i Hjartdal (dok. 3n side 21). På Notodden- sida er det kun to skogshusvære samlet på plassen som kalles "Nybustugo" på kartverket.

Området brukes til en viss grad som turområde, og elva brukes til elvepadling i vårflommen. Hanfoss- alternativene vil ikke påvirke dette vassdraget. Utredningene (dok. 3n) sier at området er lite brukt i dag, men at området på sikt kan ha regional betydning på grunn av opplevelsesrikdommen knyttet til elva.

#### *6.1.1 Sauland kraftverk – innvirkning på Skogsåa.*

Hva angår omfanget av redusert vannføring – se pkt. 4.1 ovenfor.

*Rådmannens merknader:*

*Områdets verdi som turområde reduseres betydelig ved den sterkt reduserte vannstanden.*

*Elva synes fortsatt å kunne brukes til padling i vårflommen, men da bare over en så kort periode at det blir vanskelig å "treffe" riktig tidspunkt.*

*Området er LNF- område i kommuneplanen. Mulige konsekvenser i retning av at det blir mindre attraktivt for framtidig hytteutbygging / turistnæring o.s.v blir slik sett mer spekulasjoner enn realiteter.*

*Det vil være negativt at opplevelsesrikdommen knyttet til elva reduseres og at områdets potensiale som regionalt turområde dermed må regnes å falle bort.*

*Andre konsekvenser for fisk / fauna o.s.v synes å være av lite omfang.*

### 6.1.2 Mulige avbøtende tiltak – Skogsåa.

*Rådmannens merknader:*

*Avhengig av hvor mye minstevannføringen økes vil områdets verdi som turområde og padleelv øke sett i forhold til framlagt forslag.*

### 6.2 Heddøla

Heddøla innenfor Notoddens grenser er relativt slak og stilleflytende med vekslende sandbanker, rolige partier og mindre stryk. Elva brukes i dag til fiske, bading, padling og turgåing langs elva.

Fisket er av noe begrenset omfang (gjedde – ørret – sik), mens turgåing langs elva har tatt seg opp i stor grad etter at turstien ble opparbeidet langs elva.

Badeplassene i elva er viktige, og da særlig den kommunale badeplassen ved Kråkeholmen i nedre del av Heddøla. Denne er mye brukt av barnefamilier fordi sandstrendene er svært barnevennlige. Ungdom bruker også denne badeplassen mye, all den tid det er kurant sykkelavstand fra byen og de tettest befolkede delene av Heddal.

Heddøla vil innenfor Notodden beholde sin vannføring som i dag uansett utbyggingsalternativ. Det som skiller alternativene er vanntemperaturen.

#### 6.2.1 Sauland kraftverk – innvirkning på Heddøla

I følge utredningene (dok. 3k) vil vannet ut av Sauland kraftverk (like før elva går inn i Notodden) få en lavere temperatur enn i dag på sommeren og en høyere temperatur på vinteren. Dette fordi vannet går over lengre strekninger i tunnel, og det blir da ikke oppvarmet / nedkjølt av omgivelsene på samme måte som i dag. Tunnellvannet tas ut på 2-7meters dyp i Hjartsjå (dok. 3b), mens nåværende elvevann synes å være overflatevann.

Ved varmere vann om vinteren vil det kunne være et spørsmål om det blir mer frostrøyk i Heddal. Utredningene har imidlertid ikke tatt opp denne problemstillingen – det er kun sett på frostrøykproblematikk i forhold til Hjartdøla.

Hvor mye kaldere vannet blir om sommeren er avhengig av hvor mye vann som kommer fra Hjartsjå (Sauland 1) og hvor mye som kommer fra Tuddal (Sauland 2).

*På sommeren ved varmt vær* er det regnet med at vannet fra Sauland 1 ved utløpet i Heddøla holder ca 10 grader, mens vannet fra Sauland 2 holder ca 20 grader.

Hvis begge kraftverkene går for fullt er vanntemperaturen ved utløpet beregnet til 11,7 grader. Hvis Sauland 1 går på 2/5 av kapasiteten, mens Sauland 2 går for fullt blir temperaturen 13,3 grader

*På sommeren ved vanlig vær* er tilsvarende temperaturer beregnet til henholdsvis 10,8 og 11,7 grader.

Heddøla varmes imidlertid opp på vegen fra utløpet fra kraftstasjonen til badeplassene i nedre del av elva. I rapportene (dok.3k side 16) er denne temperaturøkningen beregnet til 1-2 grader.

*Rådmannens merknader:*

*For fiske og turgåing langs elva synes ikke Sauland kraftverk å ha negative konsekvenser av betydning. For padling blir også konsekvensene små, selv om en må anta at den øvre delen fra Fossen kro til utløpet fra kraftstasjonen vil bli lite attraktiv pga lite vann. Offentlig tilgang for utsetting av kano lengre nede er ikke utredet. Frostrøykproblemer synes også å måtte gi små negative konsekvenser dersom det da ikke fører til at det gir problemer for flyplassen. Dette mulige problemet er ikke tatt opp i utredningene.*

*For bademulighetene i nedre del av elva (f. eks Kråkeholmen) er imidlertid konsekvensene betydelige. Utredningen synes å vise at Sauland 1 vil bli kjørt med døgnvariasjon (på samme måte som Hjartdøla kraftverk kjøres i dag). Slik rådmannen forstår dette vil det da være stort sett tilnærmet full kjøring av i Sauland1 om dagen, mens kraftstasjonen stort sett vil være mer eller mindre stengt om natta. Slik rådmannen forstår dette vil det da selv ved varmt sommervær for det meste bli badetemperaturer på mellom 13 og 15 grader på de mest brukte badeplassene i nedre del av Heddøla, og at det kun rent unntaksvis vil kunne væretemperaturer opp mot 20 grader og mer (når Sauland 1 er stengt på dagtid). Rådmannen vurderer dette dit at de nåværende badeplassene ikke lengre blir attraktive som badeplasser.*

*Dette forholdet vurderes som særlig lite heldig, da de alternative bynære badeplassene som kan nås uten bil (Linstå og "Bystranda") også har kaldt vann store deler av forsommeren, og først blir oppvarmet til brukbare badetemperaturer på ettersommeren dersom det er varmt vær.*

*Rådmannen vil anta at det vil være negativt med kaldt vann i elva også for campingplassen ved flyplassen.*

#### 6.2.2 Hanfoss kraftverk – innvirkning på Heddøla.

Det er ikke gjort egne vurderinger av dette kraftverkets innvirkning på Heddøla. Rådmannens merknader må slik sett bygge på antakelser sett i forhold til Sauland kraftverk.

*Rådmannens merknader:*

*All den tid vannmengdene i Heddøla stort sett blir de samme, og Hanfoss kraftverk tar inn det samme vannet som Sauland 1, må en anta at konsekvensene blir noenlunde like for de fleste forhold.*

*Det eneste punktet hvor det kan være en nyanse kan være når det gjelder vanntemperaturen. Hjartdøla vil gå åpen noe lengre, noe som vil gi en viss temperaturøkning på varme sommerdager, men dette må antas å bli marginalt, all den tid hele Heddøla-strekningen kun gir en temperaturøkning på 1-2 grader. Skogsåa vil gå åpen, og en vil slik sett måtte regne med en viss temperaturøkning i denne, men vannmengdene her er stort sett så små i forhold til Hjartdøla, at summen av temperaturøkning neppe vil kunne bli mer enn 1-2 grader ved varmt sommervær.*

*Badetemperaturene i Heddøla vil da fortsatt være så lave at rådmannen vil vurdere det som at de nåværende badeplassene ikke lengre vil være attraktive som badeplasser.*

### 6.2.3 Hanfoss (bare fossen) – innvirkning på Heddøla.

*Rådmannens merknader:*

*Dette kraftverket har kun en kort tunnel forbi fossen. Ut fra dette må en regne at innvirkningene på dagens situasjon for Heddøla ikke blir nevneverdige.*

### 6.2.4 Mulige avbøtende tiltak – Heddøla.

*Rådmannens merknader:*

*De viktigste ulempene ved Sauland og Hanfoss kraftverk er knyttet til badetemperaturene. Den eneste måten som synes mulig for å få opp badetemperaturene i elva opp på et mer akseptabelt nivå vil etter rådmannens forståelse være å i praksis stenge Sauland 1 / Hanfoss kraftverk i sommermånedene, mens Sauland 2 synes å kunne kjøres mer som planlagt.*

*En mulig positiv regional konsekvens av dette vil kunne være at dette vil gi insentiv til å spare mer vann i magasinene i fjellet om sommeren slik at disse blir fylt opp tidligere og dermed kan bli mer attraktive for turisme*

*Alternativt kan en se for seg anlagt et nytt, oppvarmet, romslig dimensjonert og attraktivt utendørs badeanlegg med fri tilgang i rimelig nærhet av Notodden sentrum / nedre Heddal som driftes av kraftverkene i sommermånedene som en erstatning for de tapte mulighetene i Heddøla.*

## 6.3 Regionale virkninger.

### 6.3.1 Anleggsfasen for kraftverkene – virkning for Notodden.

En stor regional virkning hevdes å være knyttet til anleggsfasen (dok.3m), med leveranser, arbeid for bygge- og anleggsbransjen, og annen tjenesteytende næring omkring dette. Det er her gitt et grovt anslag over sysselsettingseffekten for Sauland kraftverk regionalt (i Telemark) på om lag 500 årsverk fordelt over tre år. Det forventes at en betydelig del av disse årsverkene kommer i Hjartdal kommune. Det er ingen anslag over hvor mange årsverk som vil ligge i Notodden kommune.

Det er ingen tall for regional sysselsettingsvirkning for Hanfoss kraftverk, men ut fra tall for total sysselsettingseffekt, må en anta at den regionale virkningen må antas å ligge på ca 190 årsverk fordelt over anleggsperioden.

Det er ikke gjort tilsvarende beregninger for Hanfoss (bare fossen).

I utredningen gjøres det oppmerksom på at sysselsettingstillene ikke nødvendigvis vil være ny sysselsetting, men at tallene like godt kan indikere i hvor stor grad tiltakene støtter opp under eksisterende sysselsetting.

*Rådmannens merknader:*

*Det er til dels store anleggsarbeider som skal gjøres, og som utvilsomt har en stor sysselsettingseffekt i anleggsperioden. Selv om det antas at hovedtyngden av de regionale arbeidsplassene kommer i Hjartdal, må en anta at anlegget vil bli viktig for flere eksisterende bedrifter også på Notodden.*

*At det her i stor grad vil være en støtte til eksisterende arbeidsplasser, og ikke nødvendigvis nye arbeidsplasser ser rådmannen som like verdifullt.*

### 6.3.2 Driftsfasen for kraftverkene – virkning for Notodden.

I driftsfasen er det beregnet 3-4 årsverk totalt ved selve kraftverket, mens 3-4 årsverk totalt vil komme i andre næringer.

*Rådmannens merknader:*

*Driftsfasen er den viktigste her da denne representerer varige arbeidsplasser. I denne sammenheng synes det å bli kun få arbeidsplasser på Notodden, sett ut fra at kun en del av arbeidsplassene vil komme regionalt, og av disse igjen vil en anta at hovedtyngden enten kommer enten i Hjartdal eller i Skien (Skagerak – hovedkontor).*

### 6.3.3 Turisme og attraksjonskraft – virkninger for Notodden.

Selv om Skogsåa, Hjartdøla og Heddøla har en viss betydning for turisme og attraksjonskraften som ligger i vår del av fylket, er det Omnesfossen som har potensiale til å bli en viktig attraksjon med Mølla og en stor foss som ligger kloss opp mot E-134. I utredningene pekes det på dette, og at det vil ha negative virkninger med redusert vannføring (dok. 3n). Utredningene peker imidlertid på at Omnesfossen ikke har vært markedsført som et viktig målpunkt, og at det heller ikke er særlig mye arbeidsplasser knyttet opp mot dette som turistmål.

*Rådmannens merknader: En ser at fossens potensiale ikke har vært utnyttet fullt ut, og da særlig nå etter at Fossen kro brant ned. Notodden kommune har forholdsvis få arbeidsplasser knyttet direkte opp mot turisme, så slik sett blir de negative virkningene på arbeidslivet i Notodden antakelig heller små.*

*De viktigste virkningene synes å ligge på de mer vage områdene "tapt imagebilde" og "framtidig uutnyttet potensiale".*

*Hva en fjerning av hoveddelen av vannet fra fossen vil ha å si i en slik sammenheng er vanskelig å si, og virkningene ligger vel også her primært i Hjartdal og ikke i Notodden.*

*Det synes likevel opplagt etter rådmannens syn at attraksjonskraften til denne delen av fylket vil være høyere med full vannføring i fossen enn uten.*

## 7. Sammenholdt med teknisk utvalgs forrige vedtak.

Teknisk utvalgs forrige vedtak (se pkt. 3.2 ovenfor) var i fire punkter.

Punkt 1 – første setning: Dette er kommentert i saken ovenfor.

Punkt 1 – andre setning: Dette er gjort i det framlagte materialet.

Punkt 2: Dette er kommentert i saken ovenfor.

Punkt 3: Slik planene er lagt fram, blir det etter rådmannens forståelse av saken nå ikke noen større omlegginger av kraftlinjenettet som følge av de omsøkt utbyggingene.

Punkt 4: Dette er kommentert i saken ovenfor

## 8. Oppsummering – konklusjon – allmenne samfunnsinteresser.

På bakgrunn av merknadene ovenfor gjør rådmannen følgende samlede vurdering av hovedpunktene i de alternative prosjektenes virkninger for Notodden kommune hva angår de allmenne samfunnsinteressene:

### 8.1 Positive sider

De positive sidene for Notodden kommune ved utbyggingsalternativene (jfr. avgrensing i pkt. 3.3 ovenfor) synes å ligge i sysselsettingseffekten. Denne effekten er større jo større anlegget er. Slik sett er Sauland kraftverk klart best med Hanfoss deretter. Hanfoss (bare fossen) er det alternativet som klart gir færrest arbeidsplasser. Denne direkte sysselsettingseffekten av anleggene vil en anta at i liten grad blir redusert selv om de antydende avbøtende tiltakene blir gjennomført.

### 8.2 Negative sider

*Sauland kraftverk* har etter rådmannens syn store negative konsekvenser for bademulighetene i Heddøla, negative konsekvenser for turgåing og elvepadling i Skogsåa og negative konsekvenser på sikt for turisme og attraksjonskraft i regionen i forbindelse med liten vannføring i Omnesfossen.

*Hanfoss kraftverk* har etter rådmannens syn store negative konsekvenser for bademulighetene i Heddøla, men ellers ikke negative konsekvenser for Notodden.

*Hanfoss (bare fossen)* synes å ikke ha negative konsekvenser for Notodden.

### 8.3 Mulige avbøtende tiltak

Den største negative konsekvensen for Notodden ligger i de tapte bademulighetene i Heddøla. Her skisseres to alternative avbøtende tiltak som synes å kunne gjøre situasjonen akseptabel:

Tiltak A. Sauland 1 / Hanfoss kraftstasjoner stenges om sommeren så langt det er praktisk / teknisk mulig.

Tiltak B. Det lages en attraktiv utendørs badeplass ved Notodden sentrum / nedre Heddal med oppvarmet vann om sommeren som driftes av kraftverkseier.

Tiltak A vil også i stor grad bøte på de negative konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen, og vil muligens også kunne gi bedre magasinfylling i fjellet om sommeren / høsten.

Ved Sauland kraftverk ses det som negativt for turgåing og elvepadling i / ved Skogsåa at vannstanden blir svært lav. Her skisseres følgende tiltak som synes å kunne gjøre situasjonen bedre:

Tiltak C: Minstevannføringen i Sauland 2 heves betydelig om sommeren.

Ut fra at det viktigste momentet for Notodden ligger i de tapte badeplassene, konkluderer rådmannen med følgende:

- A: Sauland kraftverk bør ikke gjennomføres uten at avbøtende tiltak blir gjennomført i tråd med tiltak A eller tiltak B. Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/kostnadsvurdering av disse alternativene, hvor også konsekvensene for turisme og attraksjonskraft ved Omnesfossen og magasinene i fjellet trekkes inn. NVE bør i sin videre behandling vurdere i en større sammenheng, og sammenholdt med Hjørtal kommunes interesser, om det også vil være riktig å kreve tiltak C gjennomført.
- B. Hanfoss kraftverk bør ikke gjennomføres uten at avbøtende tiltak i tråd med tiltak A eller tiltak B gjennomføres. Valg av alternativ bør gjøres ut fra en nytte/kostnadsvurdering av disse alternativene.
- C. Hanfoss (bare fossen) kan gjennomføres uten at Notodden kommunen har merknader til dette.

Notodden kommune  
Rådmann Magnus Mathisen  
Teatergt. 3, Postboks 193,  
3672 NOTODDEN

ROM 21/11  
Vedlegg 1

## KONSESJONSSØKNAD FOR SAULAND KRAFTVERK, HJARTDAL OG NOTODDEN KOMMUNER, TELEMARF FYLKE

Vi viser til brev fra Norges vassdrags- og energidirektorat datert 22.12.2010 der søknaden fra Sauland kraftverk er lagt ut til høring.

Skagerak Kraft AS, Notodden Energi AS og Tinfos AS har i samarbeid utviklet planene for Sauland kraftverk.

Skagerak Kraft AS har vært hovedansvarlig for planleggingen av arbeidet.

Gjennom avtale med Notodden Energi, som eier fallrettighetene i Omnesfossen og som utgjør 16,2% av prosjektet, har Skagerak Kraft AS tatt med disse fallrettighetene ved beregning av den energimengde som kan produseres av kraftverket.

Det er lagt til rette for at fallrettighetseiere som ønsker det, kan bli medeier i kraftverket. Offentlige eiere må ha en eierandel på minst 2/3 i nye kraftverket.

### BAKGRUNN

Utbygging av Hjarfdals- og Tuddalsvassdraget startet på 50-tallet. Kraftressursene som i dag benyttes, produseres av Hjarfdøla, Bjordalen og Mydalen kraftverk. Dette utgjør en samlet årsproduksjon på ca. 480 GWh eller tilsvarende normalforbruket til 24.000 husstander. Utbygger vil bygge og drive et nytt kraftverk som nyttiggjør seg vannressursene som ligger igjen i Hjarfdøla og Skogsåa. Utbyggingsområdet ligger i Hjarfdal kommune. Om lag 2,5 km av Skogsåa grenser til Notodden kommune.

Realisering av Sauland kraftverk resulterer i bedre utnyttelse av kraftressursene som ligger i et vassdragsområde som allerede er påvirket av kraftutbygging. Verdien av eksisterende regulering vil også øke betraktelig ved en utbygging av Sauland kraftverk.

Konsekvensutredningene er utarbeidet etter reglene i plan og bygningsloven og aktuelle retningslinjer. Formålet er at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn blir tilstrekkelig vektlagt når det blir tatt stilling til om og på hvilken måte tiltaket kan gjennomføres.

## VIKTIGHETEN AV TILTAKET

Sauland kraftverk vil gi et vesentlig bidrag med fornybar energi på ca. 220 GWh. Prosjektet vil gi store samfunnsmessige ringvirkninger i form av økt aktivitetsnivå lokalt og økte inntekter til kommune, fylke og stat. Utbyggingen vil i anleggsfasen representere et betydelig antall arbeidsplasser samt gi 3 – 5 nye faste arbeidsplasser tilknyttet drift av kraftverket. Utbyggingen vil gi grunneierne inntekter fra grunn- og fallrettigheter samt gi de fallrettseiere som ønsker det eierandeler i kraftverket.

Sauland kraftverk vil benytte eksisterende vannmagasin oppstrøms Hjartdøla kraftverk. Kraftverket kan dermed produsere strøm også om vinteren og ellers når etterspørselen er stor. Utbyggingen vil gi et betydelig bidrag til å nå de nasjonale målsettingene om økt produksjon av ny fornybar energi.

I forhold til alternative utbyggingsprosjekter, både lokalt og nasjonalt, gir prosjektet etter utbyggers vurdering mye elektrisk kraft med relativt små negative konsekvenser. Utbyggingsstrekningene er dessuten allerede påvirket av tekniske inngrep og eksisterende vassdragsutbygginger. Fastsatt minstevannsføring og store uutnyttede restfelt nedstrøms inntakene, vil sikre en god vannføring i Skogåa og Hjartdøla etter at utbyggingen er realisert. Natur og brukskvalitetene vil likeledes etter utbyggers vurdering fortsatt være gode.

## UTBYGGINGSPLANENE

Sauland kraftverk vil utnytte fallressursene i Hjartdøla og Skogåa, fra inntaket i Hjartsjø og Sønderlandsvann til avløpet et stykke nedenfor Omnesfossen. Kraftverket vil bli bygd med to separate maskiner i samme stasjon. Anlegget som benytter fallet i Hjartdøla vil få navnet Sauland I, mens anlegget som utnytter fallet fra Skogsåa vil få navnet Sauland II. I tillegg til Hjartdøla vil Vesleåa/Kjempa og nedre del av nedbørsfeltet til Skorva bli tatt inn i Sauland I. Grovaråa, Vesleåa, Uppstigsåa, Rodalsløken og den øvre del av det uregulerte tilsiget til Skorva blir tatt inn i Sauland II.

Hovedanlegget til Sauland kraftverk vil bli:

- En kraftstasjon, plassert i fjell nord for Skårnes, med en samlet årsproduksjon på ca. 220 GWh, tilsvarende det årlige forbruket til i underkant av 11000 husstander.
- Ca. 28 km tunneller.
- Et 132 kV koblingsanlegg og ca. 500 meter lang jordkabel for å knytte seg til regional- og sentralnettet.

Det blir etablert midlertidige og permanente tipper ved de ulike driftsstedene. Bygdeveier som blir brukt i anleggsperioden eller til drift av kraftverket vil bli oppgradert. Det vil også bli bygd korte veistrekninger frem til de ulike driftsstedene.



## FAGRAPPORTER

Det er utarbeidet fagrapporter innenfor følgende fagfelt:

- Grunnvarme. Allen, Joseph (2009) Norconsult
- Fisk og bunndyr. Elnan, Svein D. og Ledje, Ulla P. (2008) Ambio.
- Samfunn. Holmølin, Erik (2009) Agenda.
- Friluftsliv og reiseliv. Idsøe, Rune (2008) Ambio
- Naturressurser. Jastrey, John og Ledje Ulla P. (2008) Ambio
- Vanntemperatur og isforhold. Kvambekk, Anund S. (2009) NVE
- Hydrologi. Lancaster, James og Ludescher, Franziska (2009) Norconsult
- Lokalklima. Mamen, Jostein (2008) Meteorologisk Institutt.
- Kulturminner. Mortensen, Mona (2008) Sweco
- Flora. Oddane, Bjarne (2008) Naturforvalteren
- Erosjon og sedimentering. Tuttle, Kevin (2009) Norconsult
- Vilt. Tysse, Toralf (2008) Ambio
- Hydrogeologi m.m. Uppstad, Kjetil (2008) Norconsult
- Landskap. Valle, Line Merete (2008) Sweco
- Beregning av kraftgrunnlag. Væringstad, T. (2007) NVE
- Flomberegninger Sønderlandsvann. Norconsult.

Fagrapportene konkluderer med at den planlagte kraftutbyggingen kan skje med akseptable naturinngrep og med avbøtende tiltak som spesifisert i fagrapportene.

Fagrapportene er i sin helhet tilgjengelig på Skagerak Energi AS's hjemmeside:  
[www.skagerakenergi.no](http://www.skagerakenergi.no)

## VIRKNINGER FOR NOTODDEN ENERGI

Vårt selskaps energiproduksjon består i dag av 2,92% eierandel i Svelgfoss kraftverk. Eierandelen tilfører oss en energiproduksjon i et middels år på ca. 15 GWh. Teoretisk eierandel i det nye kraftverket er beregnet til 16,2%, tilsvarende en total produksjon i et middelår på  $220 \text{ GWh} * 16,2\% = 35,6 \text{ GWh}$ .

Ved en deltagelse i Sauland kraftverk vil vår kraftandel øke med netto ca. 17 – 18 GWh når vi tar hensyn til at Tinfos AS skal dele vår fallrettighet i Omnesfossen.

Som Notodden kommune er kjent med har Notodden Energi ikke økonomisk kapasitet til å forestå hele utbyggingen i egen regi og har derfor sett seg nødt til å invitere Tinfos AS med som samarbeidspartner.

Investeringene er betydelige da utbyggingskostnadene ligger i størrelsesorden kr. 5,- pr. kWh. For vår andel alene vil investeringene utgjøre ca. kr. 90 mill. Utviklingen og stabiliteten i kraftprisen vil ha vesentlig betydning for når vi som eier i kraftverket kan påregne å ta ut noe av fortjenesten. Selv med innføring av grønne sertifikater vil vi måtte påregne at det går mange år før vi kan hente ut overskudd fra Sauland kraftverk. På sikt vil imidlertid kraftverket være med på å generere betydelige inntekter til Notodden Energi. Etter at de tyngste avskrivningene er tatt vil produksjonsprisen falle betydelig og det bør være mulig å hente ut en gevinst pr. produsert kilowatttime på mellom 20 – 30 øre. Omsatt i kroner vil dette utgjøre mellom 3,5 og 5 mill. kroner årlig.



# NOTODDEN ENERGI

Notodden Energi, som et heleid kommunalt selskap, anmoder eieren sin om å støtte opp under de planer som nå ligger ute til høring og avgi en høringsuttalelse som er udelt positiv. Det hører med til historien at det var daværende Hiterdals kommune som i 1916 kjøpte rettighetene til fallet i Omnesfossen og som i dag er grunnlaget for vår eierandel i kraftverket. Fallrettighetene har vært i kommunens eie helt til Notodden Energi kjøpte ut disse i 2006. Hele hensikten med kjøpet i den tid var å realisere en kraftutbygging. Det må da gå nesten 100 år før en kan se at disse planene kanskje kan realiseres. Prosjektet som foreligger er godt gjennomarbeidet, det er foretatt samvittighetsfulle og uavhengige vurderinger innenfor hele 14 fagfelter og med akseptable avbøtende tiltak vil denne kraftutbyggingen kunne gjøres skånsom både for folk, natur og miljø, og som på sikt vil være en verdifull inntektskilde for lokalsamfunnet.

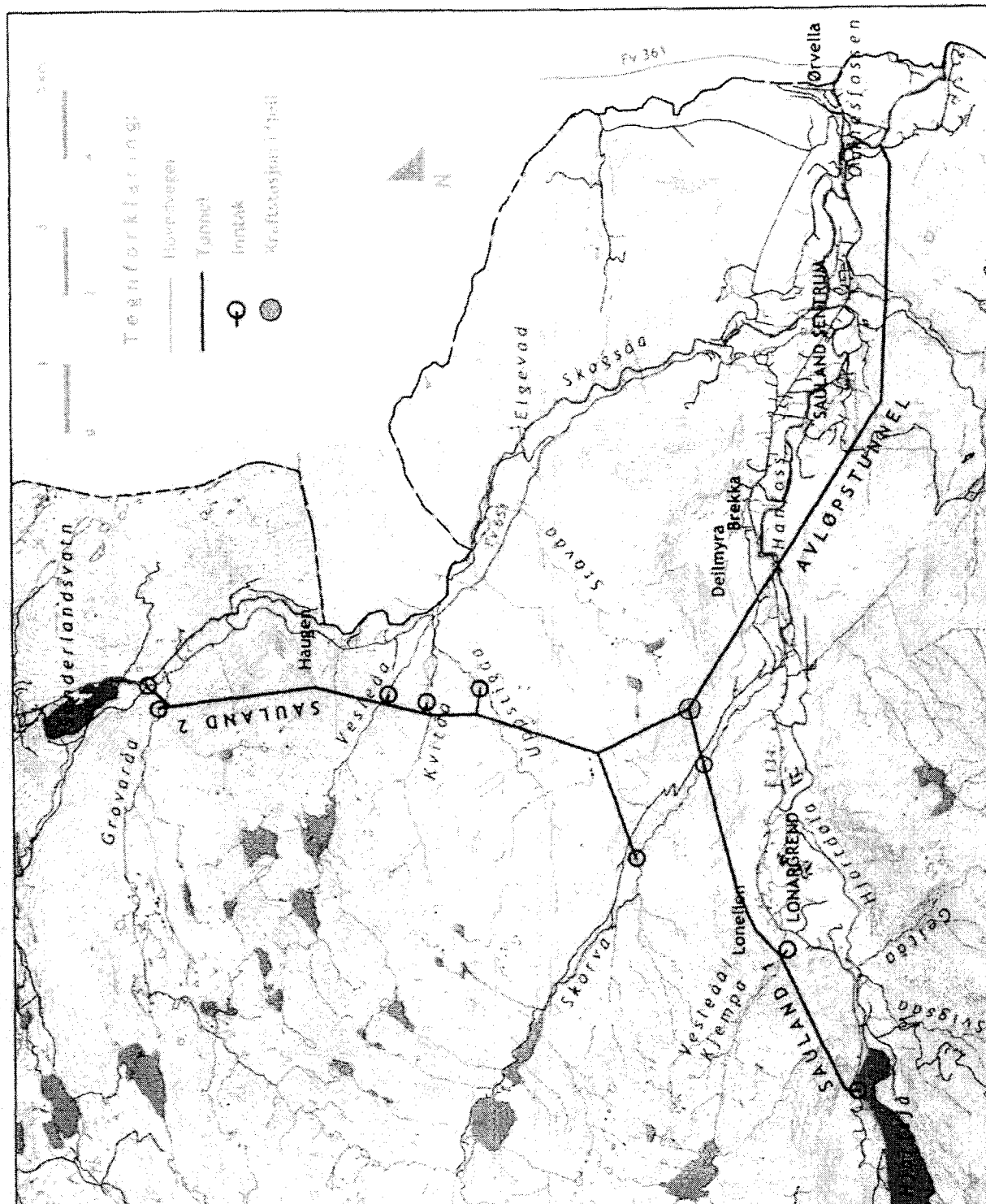
Med vennlig hilsen  
**Notodden Energi AS**

*Andreas Faye*  
Andreas Faye  
Styreleder

*Olav Forberg*  
Olav Forberg  
Adm. direktør

eksisterende variasjonsområder og har som hensikt å utjevne korttidsvariasjoner i tilsiget.

KOM 21/11  
Vedlegg 2



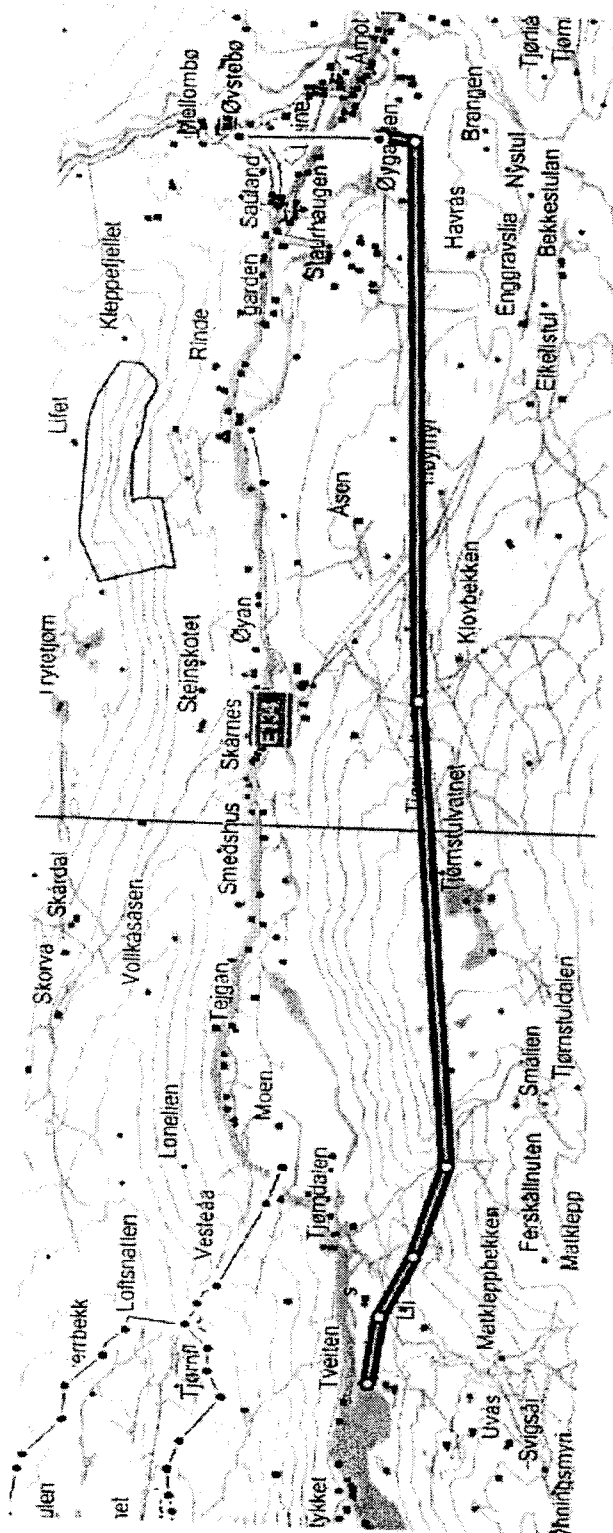
## SAULAND KRAFTVERK

Figur 3-1 Oversikt over planlagt Sauland kraftverk.

# HANFOSS KRAFTVERK

| Q <sub>t</sub> | Rørlengde & diameter          | Q <sub>t</sub> | mon                       | (m.a.s.)              |
|----------------|-------------------------------|----------------|---------------------------|-----------------------|
| g              | Turbinslukeveie               | 11 114         | m                         | 5 046 mm              |
| H              | Gravitasjonskoeffisient       | 31 691         | m <sup>3</sup> /s         | 2 20 • Q <sub>m</sub> |
| η              | Brutto fallhøyde :            | 9 81           | m/s <sup>2</sup>          |                       |
| P              | Stasjonsvirkningsgrad         | 75,2           | m                         | 72 7 nto              |
| E              | Installert effekt turbin:     | 87 %           | maks last (max load)      |                       |
|                | Bruktid                       | 20 000         | kW                        |                       |
|                | Estimert produksjon:          | 3 505          | timer / år (hours / year) |                       |
|                | Utbyggingskostnad *)          | 70 09          | GWh                       | (sommer = 29 98 GWh)  |
|                | Spesifikk utbyggingskostnad : | 316 0          | mill kr                   | inkl usikk. 10 %      |
|                |                               | 4 51           | kr/kWh                    |                       |

Vannmerke 016.10  
 \*) Inkludert usikkerhet med 10 %  
 Q<sub>m</sub>/Q<sub>vm</sub> = 0 %

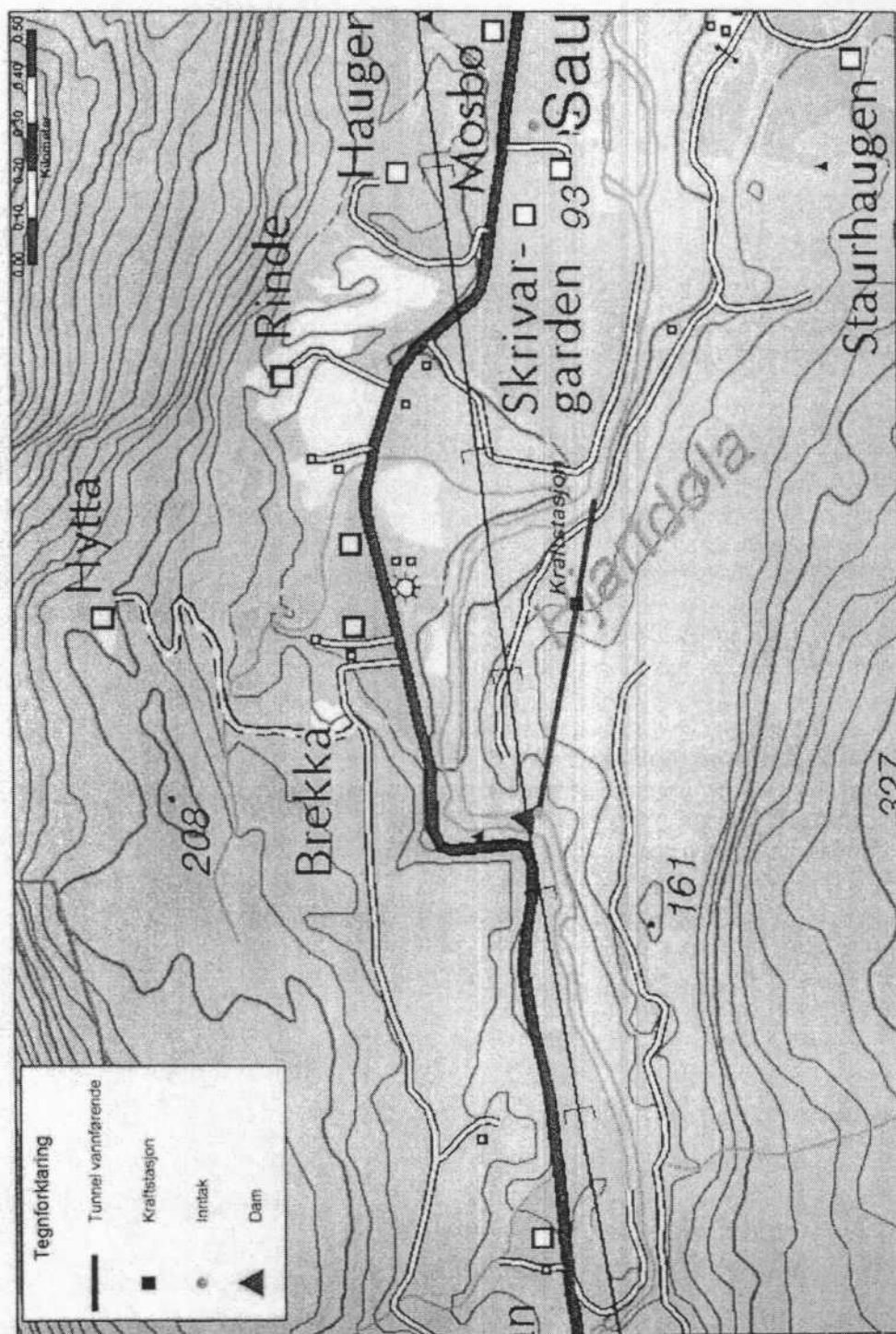


Figur 1-1 Oversikt over planlagte Hanfoss Kraftverk

Søknad om konsesjon - Hanfoss Kraftverk - endelig

Sofienlund

5, i alt  
005.



Figur 4-5 Alternativ 4 Hanfoss kraftverk

HANFOSS (BARE FOSSEN)